

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	8 kor.
Fél évre	4 .	Egyes szám ára	20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Ave!

Végre mégis megkönyorúlt rajtuk a nap. Kidugta fejét a felhők közül. Talán kíváncsi látni, hogy mi történik a mi községünkben? Semmi újat nem lát, csak azt, a mit eddig látott, dolgozó, munkálkodó embereket.

De mégsem mondok igazat. Lát valami újat is. Az már régi dolog, hogy Petrozsény folyton és rohamosan fejlődik. Ime szemünk előtt az épületek, melyek nemesak nagyobbá teszik községünket, hanem szebbé is. Bizony nagyon kár ezeknél az építkezéseknél az, hogy a község jövő fejlődésére nincsenek tekintettel. Ha már gyarapodunk is napról-napra, szépülünk is. Petrozsény ne csak fekvésénél fogva legyen festői, de rendezettségé által is megnyerje a látogatót. Nem akarunk senkit sem dicsérni, de igazságtalanságot követnénk el, ha elhallgatnánk azt a munkásságot, mit a község vezetősége részéről tapasztalunk. A járda csinálás már nem a jövő század regényéhez tartozik nálunk, hanem ha a kirakott köveknek hinni lehet, úgy már csak kevés idő kérdése az, hogy a vasutig száraz lábbal lehet lemenni a község magvából. Az sem utolsó dolog, amit a sár ellen tesznek. Csak dicsérni lehet azt az eszmét, hogy a kisebb utcákat salakkal feltöltik. Egyszerűen dolgoznak. Dolgozással egy kis jóakat mellett sok nehézséget le lehet győzni.

Jóakaratról lévén szó, önkénytelenül eszembe jutott a most ujonnan kinevezett hunyadmegyei főispán, ki mindig állandó jóakaratot tanúsított községünkkel szemben. Ő jó hazafi volt mindég

és szerette a munkát. Ezen munkaszeretete kielégítésére sehol sem nyerhetett volna annyi tért, mint itt Hunyad-megyében. s hazafias tevékenysége is elég alkalmas talajra talált.

Az állandó munkás figyelmét nem fogja elkerülni az a sok szükséglet, mely nálunk valóban égetően kell. Mint halljuk, e hó 6-án fogja szerencsétlenül községünket, hol mi őt tárt karokkal várjuk, a mikor is meggyőződhetik sok mindenféléről személyesen, mi távolról, vagy mások szavai után egész más színben tűnik fel. Azt bizonyára tudja ő, hogy itt szükség van az idegen befolyás ellen mind szellemi, mind anyagi védekezésre. Egy kultur épület létesítésére éppen most folytat gyűjtést egy férfi fáradhatatlan buzgalommal, a kinek meleg érdeklődése és munkás szelleme már sok jót teremtett meg ebben a községben. Ez az épület a gymnasium. Azt hiszszük, hogy az új főispán is befogja látni, hogy az ország ilyen vég helyén szükségesekek szellemi bástyák. S ha ezek már majdnem készen vannak, azok fontosságát elhanyagolni halálos véték lenne. De nemcsak ezt, hanem a népoktatást egyáltalán figyelmébe ajánljuk az új főispánnak itt nálunk. Vannak népiskoláink, de kellenek még. Egy pesti lap ezeket írja: „A nemzetiségi vidékeken fekvő nagy ipartelepekből, melyekben annyi soknyelvű és fajtájú hazai meg külföldi nép verődött össze, egy nemzedék élte alatt mindmegannyi erős vára lesz a magyar érzésnek és a magyar szónak ott, hol elég magyar népiskola van.” Itt a román határon kell iskola, népiskola, bányaiskola, gymnasium, vagy még más iskola is védőbástyául.

De van még itt más szükség is. Petrozsény másik fele Deák-gyaradt. S B. jó lenne, ha az a hid, a mi a kettőt összeköti, midőn rövid időn vassá válik, az illetékes tényezők mindent elkövetnének, hogy annak két oldalán gyalogjártat létesítsenek. Borsózik a háta az embernek midőn napról-napra látja hogy ily rendkívüli nagy forgalmu helyen a nagy kocsi torlódásban még a nagyok is milyen bajjal tudják elkerülni a veszélyt, hát még a kis 3—10 éves gyermekek hányszor vannak kitéve az elgázolásnak; gyakran látni kis gyermekeket a marhák és lovak közé beszorítva, néha azok lábai alatt, úgy hogy csak az isteni gondviselés menti meg életüket. Ha a hid mindkét — vagy legalább is az egyik oldalon külön gyalogjáróról gondoskodnának akkor lassacskán oda lehetne szoktatni legalább a gyermek sereget; mert hisz ott több mint négyszáz gyermek megy naponta négyszer át a hidon. A járdát innen is túl odáig meghosszabbítani, eleje volna véve a nagyobb veszedelemnek s a gyalogjárók elterelésével a kocsi közlekedés is megkönnyítenék.

E résznek legalább főutcáját is nagyobb gondozásban kellene részesíteni; az állami kezelés mellett eső időben oly sáros az út, hogy a kinek eszmája nincs, szeretne a községen kívül lakni, hol a gyepon még sem sülyedne bokáig a nagy locs-pocsban; nem is szolok a mellékutcaírókról, honnan csak a modern technika legújabb találmányának segítségével (magyarul faláb) lehet az uton átmenni.

Egy szóval itt nálunk a község több dolgot akarna a nyakára vállalni, míg máshelyeken szeretnének attól szabadulni. Hiába, a munka itt a

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Tek. Szerkesztő ur!

Egy kötelességet akarok teljesíteni s egy házagot ohajtok kitölteni. Ugyanis lapunk a P. és V.-ben olvasva, hogy Dr. Sáringer János főgymnasiun tanár, magyar beszédet fog mondani az ágostai evangélikusok templomában Pünkösöd első napján, nem tudtam ellenállani a váagnak, hogy lutheranus magyar beszédet halljak s különösen meghallgatni miként magyaráz meg valamely vallási tételt, egy pozitívista, a természet tudományokkal foglalkozó professor.

Nem bántam meg, hogy elmentem, érdeklél hallgattam fejtegetéseit, midőn mondja: A világ különböző tájain a vallások sokaságát látom; de egyiknek tanai sem vonzák lelkeket és egyik sem adhat megnyugvást nekem. Egyaránt visszautasítom Mohamed és China vallását, Róma és Egyiptom őshitét, mivel egyiksem győz meg jobban, mint a másik s lelkeket nem tudja magával ragadni. S midőn sorra veszi a különböző idők sajátzerűen változatos erkölcsi tanait, nagyon természetes, hogy saját vallásának adja az elsőbbséget.

Hazamenet és később is sokat elmélkedtem a halottak felett, de nem tudtam szabadulni azon benyomástól, hogy a bizonyítékok során házag van a gondolat menetben; valami hiányzik a beszéd egységéből; kiesett egy szeme a láncznak, mely az egészet egybefűzi.

A napokban, az alsó Coloniából felfelé jöve, még mindég ezen tépelődtem, mikor a vasuti átjáróhoz érve

a pataként felém ömlő áradat megakadályozott útam folytatásában s kénytelen voltam a vasutitől tévesen a sínek mellett tovább menni s keresni az utat, hol a templomhoz feljuthassak. E vizsgálódásom alatt egy többretni szép betűkkel tele írt papír lapot pillantottam meg s mivel már az eső is eláult, fölvettem és nézegetni kezdtem, de az eső szétmosta az írást s a sorok összefolytak, nem tudtam olvasni, leráztam tehát róla a vizet s vigyázattal haza vittem, bánta valami érdekös van rajta.

Nagy ovatossággal szétszedtem a lapokat, megszáritottam s a következőket betűztem ki: „találók a világ egy kis zugában egy különös, elzárkózott népet, a melynek történelme a miénket századokkal előzi meg. E nép, — mely elég nagyszámu, — egy istent imád és azt mondja, hogy ez isten törvényei szerint él s hogy minden intézményét isten törvényei szerint alkotta meg. Azt állítja e nép, hogy csupán előtte fedte fel azt a rejtélyt az istenség, hogy az emberek romlottsága miatt az isten elfordult tőlük, hogy az emberek csupán magukra vannak hagyatva s innen erednek azok a tévelygések, azok az örökös változások, melyek a vallás és társadalmi szokások terén feltűnnek; de ők, e kiválasztott nép emberei rendíthetetlenül ragaszkodnak szokásaikhoz. Azonban az isten sem fogja örökösen ezen sötétségben hagyni a népeket; elfog júni mindnyájók megszabadítója; és ők azok, a kik hivatva vannak arra, hogy a megszabadító eljövételét hirdessék a világnak, hogy a bekövetkezendő nagy eseménynek majdon hősei legyenek és hogy felhívják az összes népeket, hogy egyesüljenek velők, hogy együtt várják e megszabadító eljövételét.

E nép csodálatot kelt bennem s méltónak látszik arra, hogy figyelemmel kísérjem őt, mert sok meglepő és sajátös dolgot látok nála.

E nép csupán testvérekből van összealkotva; míg másnép számos családból alakult, ez egyetlen egy embertől származott és mind összevéve egy hatalmas családot alkot. Ez egyetlen a maga nemében.

E nép legrégibb az ismert népek között és nekem úgy tűnik fel, hogy e körülmény is különös tiszteletet ad neki és ha meg akarjuk tudni, hogy isten megjelent-e valamikor az emberek előtt, e néphez, az ők ősrégi hagyományához kell lelegebb is fordulnunk.

E nép nem csak régisége, hanem állhatatossága miatt is figyelemre méltó, mert mind a mellett, hogy oly hatalmas uralkodók és népek akarták elpusztítani, e nép fennmaradt. Végre szétszóródva az egész földön, történelme minden egyes nemzet történelmével összefügg.

Törvénye e népnek, a világ legrégibb törvénye s e mellett a legtökéletesebb és az egyedüli, a mely szakadatlanul meg volt tartva. A „törvény” szót is csak ezer évvel később ismerték a legrégibb népek is s még Homér sem említi e szót, a ki pedig oly sok népről szól. És törvényeiket a görög és római törvényalkotók is átvették részben, s e törvény egyszersmind a legszigorubb, legridegebb is az összes törvények között. Halálbüntetés fenyegetésével kötelezvé a népet egyes jelentéktelenebb szabályok megtörására. S épen ezért is bámulatos, hogy oly sok századon át fennmaradt és pedig oly háborgó, izgalmas nép között; míg minden másnép időről-időre változtatta törvényeit, melyeket pedig könnyebb lett volna követni.

levegőben van, s ha valaki beleizlett, még többet kíván belőle.

Ezekkel azonban, a miket mi figyelmébe ajánlattunk az új főispánnak, nincs kimerítve az a sok minden, amit mi szeretnénk. Bizony, ha Románia tarthat a határon katonaságot, talán azokból az új hegyi ütegekből ide is juthatna nekünk. Nagyszerű terep lenne itt a gyakorlásra! Kitűnő lövő-terep! Vagy egy kis járásbírság nem ártana már a 8000-nél több lakóssal bíró községnek. Aztán még sok-sok más is jó lenne, ha lenne.

De ne ijesztjük el a vendéget, ha ugyan szándéka van szerény környezetünkbe lejönni. Mi dolgozunk, legyen meggyőződve, s teszünk annyit a saját erőnkéből, a mennyit lehet. De valamint a kis gyermek, ha járni tanul, könnyebben megy az neki, ha gondos édesanyja kezét érzi hóna alatt, úgy egy fejlődő intézmény is könnyebben virágzásra jut, ha jóakaró beszédek és tettek támogatják azt.

Barcsay főispán munkás élete garancia arra, hogy szereti azokat, a kik dolgoznak. Ő nem engedheti jelleménél fogva háttérbe tolni azokat, kik a munka emberei. Reméljük, itt nálunk a haladást látni fogja, vagy tán tudja is, hogy mily rohamosan fejlődik községünk. Hiszszük, hogy szívesen jön közénk, és sokat remélünk tőle, mint jó ismerősünktől. Érdemeit 58 perces beszéddel tolmácsolták Déván; nem tudjuk, hogy mindent elmondottak-e? Mi azonban remélni akarjuk, valamint ősei helyet foglalnak a történelem lapjain, úgy az ő működése Hunyadmegye történetében korszakot fog alkotni, s ebben a történetben ő, ki a haladás és a munka embere, méltó helyet fog elnyerni.

Isten hozza közénk minél előbb! Szébbet bizonyára látott, mint a miket mi itt mutatunk, de jobb akaratú, törekvő munkásabb embereket még alig.

Esztergályos.

A vadházasság.

Mint a legveszedelmesebb betegségek egyike, mely Demokles kardjaként lebeg egy-egy nemzedék felett s megsemmisítéssel fenyegeti évtizedekre, éppen oly romboló következményeknek lesz hosszú időkre szü-

lőanyja a nálunk nem is szorványosan, hanem immár a társadalom alsóbb osztályában járványszerűleg fel-lepett betegségek egyike a vadházasság rendszer; és talált magának a petrozsényi járásban oly megfelelő talajra, hogy alig egy pár év alatt csaknem harmincz százalakra nőtt azoknak száma, kik az ide települt bányászlakosság közül vadházasságban élnek.

Hogy az együttélhetőség ez a gyalázatos rendszer, melyhez eddig vagy féltek, vagy nem akartak hozzányulni az illetékes hivatalos közegek, vagy pedig a mi a legvalószínűbb őseinknek régi szokásával a nemtörődömséggel még termékenyebbé tették ezt a társadalmi fekélyt termő talajt, — mily keserű gyümölcsöket termő hatalmas fává fogja kinőni magát s ezen gyümölcseivel mennyire megfogja mételyezni megfogja mérgezni az erkölcsöket, megfogja bénítani, élőhalottá fogja tenni a lelkeket s számtalan esetben mily nagy arányban fogja szaporítani az éhséggel és inséggel küzdő elhagyatottak számát azt vajmi szomoruan fogja tapasztalni az utókor, ha most, midőn elkövetkezett a legfőbb idő, ezt a veszedelmes fát ki nem irtják gyökerestől.

Az illetékes közegek elnézése valószínű szokássá, a házasság kötésnek egy új fajta könnyű szerű módszerévé fejlesztette a munkás osztályban az együttélésnek ezt az erkölcstelen rendszerét.

Hány eset fordult, már elé, hogy a zsvölgyébe becsületetlanul jött hajadon csak akkor veribánkodog a mellét mikor a vele éveken át vadházasságban élő férj, leszedve a tejfölt mint méh virágról a mézet, négy-öt gyermekkel hagyja a faképnél a szerencsétlen anyát; ott hagyja, mert már nehezebb vált neki az élet, korpaményét, melyet eddig csak ő élvezett őt vagy hat közölt kell megossza; a mily könnyen ment az egybekelésük oly könnyű vérral tünik el a láthatárról mitsem törődve azzal, hogy övét hagyja a legnagyobb nyomorban, gombház, ha leszakad lesz majd; szebb vidéken frissel kárpotolja magát előlől kezd.

Nincs aki a „nép tovább”-ot a szemébe vágja, miért ne tegye hát? Miért növelje gondjait, miért viselje a családos emberre ránehezülő terheket? Hiszen ugy élet az élet, ha minél gondtalanabb, miért ne válassza hát a könnyebb oldalt, mikor így is szabad?

Vagy nézzük a vadházasság következményeinek egy másik szomorú példányát. Egy nagy családnak fenntartója, nem kevesebb mint 7 gyermek atyja hunyt el a jó multróiban egy bányászrendszer alkalmával. Bármennyire hatott is szívóki az illető bányagazgatóság tagjainak az árvák jajveszékése és könynye: könyörödományánál, egy egyszeri segélynél egyebet nem bocsáthat rendelkezésére. Mert az az özvegy a ki vadházasságban élt, valamint az ilyen házasság-

ból származott árvák a társaládától — bármennyi idő óta lett legyen is az elhunyt annak tagja — semmi nemű segélyt sem igényelhetnek.

Itt következik be aztán, az a körülmény midőn a községnek, az adófizető polgároknak s így a társadalomnak is meg kell bűnhődni; el kell tartásuk a kenyérkereső nélkül maradt árvákat csak azért, mert az előjárók szemet hunytak, nemtörődtek, elnézték hogy a község területén vadházasságban élők tartozkodjanak.

A legfőbb ideje, hogy ennek a veszedelmes felkelnek végleges kiirtására a legkíméletlenebb eszközök felhasználásával is a társadalom minden rétege akcióba lépjen.

Örömmel hallottam, hogy a község érdekeit minden időben szíven viselő petrozsényi bányagazgató Andreics János ebbe az irányba is kiakarja terjeszteni figyelmét.

Föl tehát! Pusztuljon a férgesse! Ne legyen a községnek ilyen uton egyetlen egy éhező árvája sem!

Azokra nézve, a kik nem tartoznak a bánya kötelekbe legyenek segítségére a nemesen gondolkozó igazgatónak az előjárók és lelkesek, mert azokra nézve a kik a bányával akár mint bányászok akár mint napszamosok alkalmazásban vannak, hatáskörében áll, egy intézkedésével elérni azt, hogy 14 napok alatt mindazok kik esketési bizonyítványukat be nem mutatják, már nem laknak, családok emberek részére szánt lakásokban.

Ha ez az eszme követésre találma a járás többi községeiben lévő társulatok kebelében is s karöltve történék a vadházasság rendszerének megsemmisítése, sok nyomortól lenne megmentve a jövő nemzedék. Adja isten hogy úgy legyen.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Urnappja Petrozsényben.** Kedvezett az időjárás, nem mint tavaly. Mégis látszott a körmeneten. Zsufolástig telve voltak a szabadban felállított oltárokhöz vezető utak ájtatos közönséggel. Gróf Toldalagi plébános celebrált, ki a szertartás végezte után megkoszoruzandó a szép nap sikerét az egyháztanács egy részét ebédre hívta. — A már megszokott vendégfogadásra a főúrnak egy újabb tanúbizonyságát adta annak, hogy magyar emberrel van dolga a petrozsényieknek, a ki magyar szívből jövő magyar szeretettel istápolja az erkölcsök szülőanyját a vallást, melynél nemesebb hivatást az ő részére e vidéken nem is szabhatott volna a sors. Az urnapi ünnepségen a salgótarjáni bányatársulat, a Petrozsényi és Járasi Ipartestület diszálzója alatt testületileg, valamint a gymn. tanári kara, az áll. iskolai tantestület, a zárdá és az összes iskolák növendékei vettek részt. Dícséret és elismerés a zárdának a szép koszorúslányokért.

Kinyíllott már.....

*Kinyíllott már a gyönyörű
Orgonafa virága,
Mámorító illatával
Bús szívemet átjárja.*

*Ha rávetem virágira
Bágyadt fényű szememet,
Akaratom ellenére
Fájó könnyem megered.*

*Orgonafa lombja alatt
Esküdtél hű szerelmet.
Orgonafa virágzások
Hagyta el a szívemet.*

*Gyönyörű szép orgona lomb
Takard el mély bánatom!
Ha erre jár a hűtlen
Ne lássa hogy bánokodom.*

Varga Mariska.

Mózes két dolgot: a teremést és az özönvizet jól beakarta vésni népe emlékezetébe s azért, kevés nemzedéket állítva fel, ama két nagy eseményt közelítette, oly közel hozva azt korához, hogy mintegy látni vélte népe a teremést és az özönvizet.

A patriarchák hosszú élete őrizte meg a multak történetét az emlékezetben. Mert ha nem ismerjük eléggé őseink életének történetét, annak oka az, hogy nem élünk velük együtt sokáig s mielőtt még emlékünkből jól bevésszük volna alakjuk, már is eljutunk halálukhoz. Sem a tudomány, sem a művészet nem volt honos e népnél s minden idejüket őseik életének, az előttük élt nemzedékeknek megismerésére fordították.

A többi már olvashatatlan, de e töredék kitölti a beszéd hézagát s az általa elősorolt vallások ismeretése közül a véletlen által maradt ki a zsidó — héber — Mózes — vagy mint nálunk hivatalosan nevezni kell — az Izraelita vallás ismertetése.

A kéziratot tulajdonosának vissza nem adhatom mert csak a legnagyobb figyelemmel és fáradsággal tudtam kibetűzni, az eső annyira olvashatatlanra tevén azt; de visszaadom a szöveget a nyilvánosságnak mivel annak a részére volt szánva s nincs jogom azt attól elvonni.

Bocsásson meg Szerkesztő ur alkalmatlanságomért maradván kiváló tisztelője

Philon.

Az igazság csak akkor változik meg, ha az emberek változnak.

— **Fényes ünnepségek** mellett iktatták főispáni székebe május 26-án Baresay Kálmánt vármegyei tudósa és fáradhatatlan munkássága által kiváló fiát. Nem csak a vármegye egész intelligenciája hanem volt képviselőtársai közül többen s a szomszéd vármegyék küldöttei is összessereglettek, hogy a beiktatás fényét emeljék. Ha terünk engedné, közölni szeretnők a szék foglaló beszédét, mely olvassuk, hogy „a törvényben gyökerező jogaimat kizárólag a tárgyalóság igazság és törvényesség korlátain belül fogom gyakorolni. Az állami közegek feletti ellenőrzésjogomat pedig úgy értelmezem, hogy ez lehet ugyan jog, de első sorban kötelesség”. Ez után következtek a tisztelgések, egy óra kor 400 terítékű ebéd, melyen sok érdekes toasztot lehetett hallani. 26-án volt a törvényhatósági bizottság gyűlése, melyen Petrozsényt érdeklő helyi ügyek egész csoportját tárgyalták le némelyeket elfogadva másokat vissza utasítván. Elfogadták a járási állat orvos 800 koronáját, a két díjnos és 5 új rendőri állás rendszerszerűsítésére vonatkozó szabályrendelet kiadását; az 1902 évre szóló költségvetést; az ügyviteli szabályzatot, ellenben elutasították a két piactérre vonatkozó betérjesztést s a szerzetes nővérek iskolájának megszavazott évi segélyt. Pedig ezen ügyek tárgyalásánál felszólaltak többen Petrozsényből. Még megemlítjük, hogy a külön vámtérület tárgyalásával Dr. Rosenber Ignác oly hathatos érvekkel küzdött, hogy ha nem sajnálnák a petrozsényiek ily ügyekben nagyobb érdeklődést tanúsítani, Hunyadvármegye is a külön vámtérület mellett foglalt volna állást.

— **A dévai választókerületben**, erős küzdelem után, képviselőnek választották Grof Toroczky Miklós 155 szavazat többséggel, Réthi Lajos kir. tanfelügyelővel szembe.

— **Konfirmáció.** Megható egyházi ünnepély fog végbe menni f. évi június hó 8-án délelőtt a petrozsényi ev. ref. templomban. Ekkor fognak ugyanis vizsgáztatni (konfirmálni) s így képesítést nyerni az úri szentvácsora vételére az ev. ref. egyház kötelekbe tartozó növendékek nemserinti külömbösg nélkül, kiket Kósa Mihály huzamos idő óta fáradságát nem kimélve tanít s ugyanő fogja őket megáldani s az őrvasorával a töle megszokott alkalmi szonoklat után ellátni.

— **Új orvos.** Vulkán községében Nothaft J. jónévű gyakorlóorvos telepedett le s magánpraxist folytat. Az orvos ur mindenesetre szerencsés választást tett. Vulkán község rohamosan növekedett népesedési szempontból is. S most hogy a salgótarjáni bányatársulat új telepe is készen van, csak előny a petrozsényi orvosokra nézve, hogy amugy is nagy elfoglaltságuk közepette, felhalmozott teendőjük ilyen formán némileg apad.

— **Halálozás.** Egy köztisztviselőben és köcsbeesülésben megöszült matrona, több szerető unoka nagynya öz. Héjas Lászlóné született: Nagy Anna hunyta be f. hó 26-án reggel fél négy órakor szerető és szeretett övei környezetében 76 éves korában rövid szenvedés után örök nyugalomra szemeit. Hült tetemeit f. hó 27-én helyezték el nagy részvét mellett és nagy számú rokonság jelenlétében a r. kath. sírkertbe. Lelkéért az engesztelő szt. mise áldozat f. hó 28-án mutatott be a r. kath. templomban az egek urának. Övei a következő gyászjelentést adták ki:

Alulírottak a szív legnagyobb fájdalommal jelentik, hogy feledhetetlen jó anyja, nagynya és testvér öz. id. Héjas Lászlóné szül.: Nagy Anna folyó hó 26-án reggel fél 4 órakor 76 éves korában a halotti szentségek ájtatos felvétele után jobblétre szenderült. Hült tetemei folyó hó 27-én d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Lelkéért az engesztelő szentmise áldozat f. hó 28-án d. e. 7 órakor fog az egek Urának bemutatni. Petrozsény, 1902. május 26-án. Béke hamvaira! Héjas József gyermeke. Nagy Pál mint testvér. Héjas Gyula, Héjas József, Héjas Mariska, Héjas Jolán, Héjas Sándor, Héjas Ferenc és Vots Gabriella mint unokái. Héjas Józsefné szül.: Telman Róza, öz. ifj. Héjas Lászlóné szül.: Szűgythy Róza mint menyei. Vots Nándor mint veje.

— **Szenzációs bankjegy.** Minden új bankjegynek meg van Petrozsényben a szenzációja. Grosz Jakab, fiatal, törekvő iparos kivette Joanovics borbély üzletét s e hó 31-én elment oda, hogy fizessen; egy 50 koronás újbankjegyet adván át, melyből pár koronát vissza kellett kapnia. Nem lévén az üzletben aprópénz Bóra Vaszi borbély-segéd szolgálatkészen vállalkozott a felváltásra; alig lépett ki az ajton egy ott elmenő úri ember vágyat érzett a szép új ötvenesre s adott a legénynek érte 50 forintot, Bóra sietett átadni gazdájának az 50 koronát, de azonnal elis szellett az eldugott másik 50 koronával; összeszedte minden czók-mókját s úgy eltűnt, hogy a rendőrség azóta nem akadt nyomára.

— **Lépre került becsapó.** Mult év december hó 14-én sikerült Pap Márton petrozsényi MÁV. pályamun-

kásnak egy „Jánza szolgabíró” aláírással ellátott hamisított cédulával Szüszér Mihály fűszerkereskedő 9 korona 50 fillér áru portékát kieslni a nélkül hogy a leg-erélyesebb utánjárás mellett is nyomára jutottak volna. Nagy idő telvén el azota Pap Márton abban a hitben, hogy kereskedő nem tanulhat a maga kárán, a könnyű keresetnek ezt a módját ugyancsak ilyen alakban úgy próbálta megismételni, hogy most egy jótálló levelet írt meg, melyben Kemény Ferenc MÁV. pályafelügyező jótáll érte s felhívja ugyancsak Szüszér Mihály kereskedőt, hogy szolgáltasson ki neki öt korona erejéig kukoriczalisztet. Terve azonban nem sikerült. Most az egyszerű rajta csípték, mert a kereskedő elve a gyanúval felhívta az ügyre a csendőrség figyelmét, a kinek aztán Pap Márton az előbbi csalást is bevallotta s tettét azzal védte, hogy senki sem hitelez neki és ilyen uton volt kénytelen élelmet keresni maga és családja részére.

— **A petrozsényi rendőrök** f. hó 27-én este 9 óra körül egy veszedelmes betörőt fogtak el a helybeli állomásnál Bogye Sándor uriki lakos személyében: ki, míg gazdája Szihermán boltos, távol volt, a lakással kapcsolatos üzlethelyiségéből szivarokat, gyufát, a lakásból pedig női ezüst órákat, több ezüst lánczót hat korona 70 fillér készpénzt s más elemelhető tárgyat vitt el. Már be is kísérték az ügyészhez.

— **Magyar nemzeti és népeleti daltársulatával** lépett fel Petrozsénybe már két este Szabó Sándor Budapest főváros egyik közkedvelt humoristája és jellemkomikusa. A társulat széptehetségű erőkből van összeállítva, minden egyes tagja megállja helyét; zamatos magyarszövegű és minden frivolitástól ment dalaikkal két kellemes estét szereztek már közönségüknek. F. hó 31-én (szombaton) a bányatársulat tulajdonát képező Péterfy-féle vendéglőben tartottak előadást. Június hó 1-én egy előadásra Lupényben június 3-án és 4-én pedig Déván lépnek fel. Másora magyar nemzeti jellemeket mutat be Szabó ügyes társulata eredeti dalokkal és táncokkal.

— **Hirtelen halál.** Petka György mintegy 40 éves vulkáni bányamunkás meglátogatta Petrozsényben lakó rokonait. Folyó hó 30-án elbúcsúzva tőlük lement az állomásra jegyet váltani. Az állomás előtt d. u. 4 óra körül szívzselhűdés érte, azonnal meghalt.

— **Vörheny.** Lupény községben a legnagyobb elővigyázatok és a legerélyesebb óvintézkedések megtétele dacára is olyrohamosan növekedett a vörhenyben megbetegültek száma, hogy félni lehet a legrosszabbtól. A járási főhatósághoz betérjesztett jelentések arra engednek következtetni, hogy ha a betegülések száma nem csökken, most tanév végén, vizsgák előtt kell az iskolákat bezárni.

— **Eltűnt gyermek.** Egy jóra való, gyermekei jövőjét mindig szemelgett tartó családot ért szomorú csapás,

— Tamás Jánosnak a szurdoki vámhivatalhoz besorozott pénzügyőri fővigyázónak egy János nevű 3 éves fia eltűnt; hihetőleg a Zsily vízébe esett s a sebesen folyó víz magával ragadta; kalapját a vízparton találták, hulláját két napja hiába keresik.

— **Mészárszék**et nyitott iparergedély nélkül; az az egy hálószoza és konyhának használatba vett bodében árulja Vulkán község főterén valami Nikora nevű egyén közfogyasztásra a húst. Felhívjuk a hatóság figyelmét erre a visszáss állapotr. Különben a vulkáni mészárosok több gondot fordíthatnának egyáltalán arra, hogy mészárszékök minden tekintetben megfeleljenek az egészségügyi kívánalmoknak. Meglátjuk.

— **Szólj igazat betörők a fejed.** Dregenyesszék Dán petrozsényi lakos f. hó 20-án este 6 órakor addig leskelődött Jován Dán portáján körül míg egy jó pillanatban egyedül találta s tanuk jelenléte nélkül üthetett egyet oly súlyosan Jován Dán fejére azért, mert ellene egy lopási ügyben mint tanú az igazat kimondotta, hogy súlyos sérüléseket szenvedett s élete veszélyben van. Ez ügyben további eljárás végett megtették a lépések a dévai kir. ügyészhez.

— **Bolibarlang.** A Zsilyvölgyében a természetnek egy remeke, a legszebb kirándulási hely, a himeves Bolibarlang lett az utóbbi időben Isten tudja kinek a hanyagsága következtében teljesen elzárva az ide özőnlő érdeklődő látogatók előtt, pedig ha valami a természet alkotásai közül megérdemelne egy bizonyára ez; a határszéli végponton egy ritka szép látványosságtól vagyunk megfosztva. Az átmenetel a barlangon most már teljes lehetetlen, a hidat az ár elvitte. Amnyit tudunk, hogy ez a barlang Petrozsény község határában van, de hogy kinek a felügyelete alatt áll és kinek a gondozására van bízva nem tudjuk.

— **A Vulkáni kávéház.** Furesának tűnhetik fel lapunk olvasói előtt, hogy egy közönséges kávéház, amely nem is a járás székhelyén hanem egyik körjegyzőségnek a székhelyén Vulkánban hint port „kávé mérés” cím alatt a lakosság erkölcsös osztályának szemébe, minden héten foglalkozásunk tárgyát képezi. Nem ok nélkül tesszük; olyan uri emberek és családapáktól érkeztek és érkeznek nap-nap után be panaszok, hogy mindaddig, a míg ez a kávéház Vulkán községében a legfőbb közlekedési ponton négy hivatal közelében diszlik és mindaddig míg az illetékes hatóság nem intézkedik, hogy ez a kávéháznak csufozt üzlet a község egyik félreeső részébe tessenek át: vétéknek tartanak hallgatni. Vétéknek tartanak, mert ez az üzlethelyiség nem kávéház, hanem bordélyház a község közepén, a békés természetű, a csendes vérmérsékletű és higgadt gondolkodású emberek pedig, nem tűrik, hogy az ártatlan erkölcsök négy hivatal szemelátára mételeytessenek meg. Különben szólnak tudósítónk értesítése: „Ez a Milligramm ur és az ő drágalatos talmi oldalbordája hallatlan jelenetekben gyönyörködtette a napokban a járókelőket. Egy petrozsényi cigány urnak felesége előzetes megbeszélés és kilátásba helyezett jó „sáp” alapján szerzett Milligramm ur üzlete részére Petrozsényből két jó kinézésű eselődéant. A magas termetű sovány barna cigányasszony rábeszélő szavai különösen mikor kinyilatkoztatja, hogy egy vulkáni jónévű vendéglős fogja őket eselődéktől szerződettmi havi 20 koroná fizetéssel, hatottak a lányokra. Személyesen vitte el őket. — Az egyik áldozat könnyen belement a tervezett üzletbe, elfoglalta az új állást, — a másik azonban névszerint Czipcezer Teréz 18 éves verespataki születésű, árva, a Milligramm ur által kedvesen felajánlott bálí kösztümöt visszautasította. Akkor jött aztán a hadd el hadd. Sokáig tartó gorombáskodás, dulakodás és felpofozás után a leánynak sikerült kimenekülnie az utcára a hol szomorú esetét sirva panaszoalta el fűnek-fának. Hohn vulkáni lakos adott neki ennyivalot s ő látta el utiköltséggel is, hogy visszatérhessen Petrozsénybe. Mikor az odaváló előjáróság egyik érdemes öreg tájának figyelmét felhívták az ügyre, ilyenformán válaszolt: Na... , mit akar... egyebütt is megtörténik ilyesmi... , miért fáj magának a más feje... , a dolog a csendőrséghez tartozik... , menjen oda... , ott majd eligazítják a baját.

— **Több oldalról** tettek panaszt nálunk, hogy a község bármely részében rakják le a szemetet, a rendőrök mindjárt nyakon csipik, s tetemes büntetés kilátásba helyezésével tiltják el onnan őket. Ha az udvarukon hagyják összegyűlni akkor is büntetéssel fenyegetik. Igaz, hogy egyetsem büntettek meg, de hisz addig jár a kórsó stb. hogy valamelyiküket egyszer mégis csak megbüntethetik. Kérdik mit teygenek a fejük felett lebegő folytonos veszély elhárítására? Hol van a községnek szemét lerakódó helye? Az aggodók megnyugtására és tájékoztatására szívesen közöljük, hogy a község szemétkerakódó helye a Deákgyarmati községrész végén, a társulati téglavető gödrökben van. E hely azért is a legalkalmasabb mert míg a község másik végéről oda vizsik s a ganéj és szemét komposztátá válik s így kipárolgása nem oly veszélyes mint a közelében elterülő ürülék lerakódó helyeké.

— **Halál egy leány miatt.** Mióta a csimpai nagy faiparvállalat oly örvendetes lendületet vett, százával özönlének oda, leginkább az idegenek. Ezek serényen dolgoznak és tisztességesen keresnek. A közel vidéki becsülött öslakóknak rangjukon alul álló munka a favágás, legfőkébb, ha a más érdekében sikerül elemelni. Arra nem restek. Mindazonáltal rossz szemmel nézik a viniturakat s ezért gyakran össze-össze tűznek a tótok és az oláhok. Mult vasárnap Muntyán János 23 éves petrillai legény a csimpai fatelepen ment keresztül egy csinos leánynyal. Amennyire haragudtak a tót napszamosok a legényre, annyira megtetszett nekik a leány. A tótok ketten lévén, megtámadták Muntyánt s köveket röpítettek rá, mit ez a leány segédkezésével viszonzott. Így folyt a harc egy ideig s mindig szűkült a távolság a küzdő felek között. Muntyán látva, hogy ily módon legyőzetik s a futásban sem remélt menekvést, kirántotta a forgópisztolyt és az egyik árvegyei tót napszamosot hasba lőtte, mire aztán a másiknak is elment a kedve tovább küzdeni azért, hogy a leányt a legénytől elvegye. A megölt ember belehalt a sérülésbe néhány órai kínlás után. A kir. törvényszék vizsgáló bírája s Makkai Jenő kir. ügyész a hullaboncolás és helyszíni nyomozat alkalmával szintén a fent ismertetett tényállást konstataáltak. A bünyítő eljárás folyamatba tetették.

— **Budapesti csoda.** Lichtmann Sándor posztó kiviteli osztálya (Budapest, VI., Seréz-körút 5 c. szám) teremtette meg ezt a budapesti csodát, melyet a közlemény címül használunk. Megteremtette pedig azzal hogy az üzletvilágban eddig még nem létezett árban, 2 forint 50 krajczárért szétküld az ország bármely részébe, utánvétellel egy teljes férfi öltönyre elegendő 3 méter jó tartos cheviott szövetet szürke, barna, drapp, zöld, fekete és sötétkek színben és 3 forint 50 krért finom fekete vagy sötétkek sima posztót, vagy barna, fekete és sötétkek camgarn szövetet. Ez a hallatlan olcsó ár méltán megérdemli a budapesti csoda címet, mert a céghez érkező számtalan elismerő levél fényesen igazolja azt, hogy a vevőközönség meg van elégedve a szövetek jó minőségével. Ajánljuk tehát a nagy közönségnek, hogy minél sürgősebben rendeljen meg ezen szövetekből néhány öltönyre való, mert ilyen olcsó árban csak rövid ideig szállít a nevezett cég egy férfi öltönyt kiadó 3 méter szövetet. Mintákat a nagy számban érkező megrendelésekre való tekintettel a cég nem küldhet.

— **Egy új mezőgazdasági gépgyár Budapesten.** A nálunk már eddig is jó hírnévnek örvendő Hofherr és Schrantz cég Kispesten, az Üllői-ut mentén, nagyszabású, modern berendezésű mezőgazdasági gépgyárat épített, melyet jelen évben üzembe is helyezett. Nevezett cég eddig csak bécsi gyártelepén készült gépeit hozta hozzánk, melyek jószáguk, jó anyag felhasználásával végzett pontos kivitelük és hűni viszonyainkhoz alkalmazott helyes szerkezetük miatt külföldi voltak daczára is általánosan elterjedtek és kedveltekké váltak.

Annál örömdetesebb az a körülmény, hogy a gépek most már itthon készülnek. Magyar munkásoknak ad kenyeret a gyár és magyar anyagot dolgozva fel, valódi hazai iparcikknek termel.

A gyártelep minden egyes műhelye és felszerelése mintaszerű, épületei szépek, egyszerűek és világos helyiségekkel bírnak. A gyár 600 munkás foglalkoztatására van számítva s jelenleg 300 munkással dolgozik. Mint tisztán mezőgazdasági gépgyár ezen Hofherr és Schrantz-féle új gyártelep a legelső közt foglal helyet és a jó kezében levő vezetés, valamint a mintaszerű modern berendezés elég biztosítékot nyújtanak a jó gyártmányok előállítására s a magyar gazdaközönség részére ezen új hazai gépforrás határozott nyereséget jelent,

Szerkesztői üzenet.

Bl. A.-nak, helytt. Levelét szombaton 9 órakor kaptuk, midőn két-három soros hírnél egyebet már nem lehet beszorítani; pedig érdekes lett volna. Node majd máskor.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

HIRDETÉSEK:

Könyvkötészetemet

az igényeknek megfelelően akként rendeztem be, hogy minden, ezen szakmába vágó megbízatást a legpontosabban, legjutányosabban és a legmeszebb menő kívánalmaknak megfelelően teljesíteni képes vagyok. A legegyszerűbb- és legdiszesebb könyvkötészet munkálatokat, szallagfelirat, aranyozásokat s e nemű díszmunkálatokat teljesítem s a n. é. közönség pártolását tisztelettel kérem

Figuli Antal.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

Zichy Mihály Album.

A Pesti Napló, amely eddigelé Madách Ember tragédiáját, Arany balladáit Zichy Mihály képeivel, Katona József Bánk bánját, Kisfaludy Sándor Himfy sze-

relmeit remek albumba foglalva, és legutoljára a **Költők Albumát** adta olvasóinak karácsonyi ajándéku, az idén az eddiginél is nagyobb szabású, díszben, tartalomban nemesak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könypiacon is ritkaság számba menő díszművet, a o o o o o **Zichy Mihály Albumot** szánta olvasóinak karácsonyi ajándéku.

Zichy Mihály képeinek válogatott, imponzáns albumba foglalt gyűjteményét a **Költők Albumánál** nagyobb és díszesebb alakban. **Zichy Mihály** világhírű művészi termelésének legjavát **legszebb festményeit és rajzeit** foglalja magában ez a díszmű **negyven** műlapon, amelyek mindegyikéhez **legkiválóbb esztétikusaink és műbírálaink** írnak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része **gyönyörű színnyomású** lesz, olyan, amilyen eddig alig jelent meg magyardíszműben.

A negyven pompás műlapot, a kísértő szöveget és **Zichy Mihály egyéniségének és változatos életpályájának** regényes rajzát, valamint **Zichy** rajza után készült **gazdag**

bekötési tábla foglalja gyönyörű díszes kötetbe o o o o o o o o o o o

A Pesti Napló e nagyszabású díszművét az Athenaeum eredeti kiadásában **90 korona**, a „Pesti Napló” új kvárt kiadásában karácsonyi **ajándéku** megkapja a **Pesti Napló** minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél, negyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a **Pesti Naplóra**. o o o o o o o o o

Mázoló műhely.

Mély tisztelettel jelentem Petrozsény és vidéke n. é. közönségének, hogy a főutezán a Czinzer Fülöp féle házban mázólo műhelyt nyitottam.

Elvállalok ajtó, ablakok festését és fladerozását, üzletberendezés, Portál, fürdőszoba szokli olajbani festését, szoba padló festését és lakkozását a legjutányosabb árban és a n. é. közönség ízlése szerint a legpontosabban elkészítek.

Szíves támogatás és bizalmukat kérve vagyok

kiváló tisztelettel:

Balogh Sándor

mázoló mester.

10—13

Petrozsény.

Állást nyernek.

Az Országos Pályázati Közlöny útján, mely az országban betöltendő összes állásokat közli, állást nyernek: ipari és kereskedelmi, mező és erdőgazdasági és műszaki tisztviselők, községi jegyzők és jegyzőirok, nőtisztviselők kereskedelmi alkalmazottak és gyakoronokok. Előfizetési ára 1/4 évre 4 korona. Mutatványszámokat 30 fillér beküldése ellenében küld a kiadóhivatal Budapest Röck Szilárd utca 27. Állás-kereseti beigtatásnál minden szóért 6 fillér fizetendő, mely hirdetések legkésőbb esütörtökig fogad el a kiadóhivatal. 11—12.

Kérelem.

Petrozsény község valamint a kéményseprői kerületem területén lakó összes háziurakat és lakokat arra vagyok bátor felkérni, hogy a mult 1901-ik évről még hátralékban lévő kéményseprői

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrozsény.

rési tartózásaikat a lehetőleg rövid idő alatt annál is inkább kiegyenlíteni sziveskedjenek, mivel ellenkező esetben az előirt szabályzat 5 és 7 §-ai értelmében leszek kénytelen jogos követelésemet behajtani.

Petrozsény, 1902. május hó 17.

Tisztelettel:

Tutte József

kerületi kéményseprő mester

WEISZ TESTVÉREK

NŐI- ÉS FÉRFI-DIVAT ÁRUHAZ

PETROZSÉNY, (Barcsay-féle házban)

T. Cz.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy budapesti és hazai első butorgyáraknál nagy bevásárlást eszközöltünk, mely butorok megtekinthetők a főutezai saját házukban levő butorraktárban

Ajánlunk különösen teljes háló és ebédlőszobák, fényezett matt, félmatt és faragott, ugy-szintén seccesió stílusban. Továbbá hasonló ebédlő divánokat, székeket és mindentéle olcsóbb és finomabb butorokat, esetleg részletfizetésre is, a legjutányosabb árak mellett.

Teljes tisztelettel

Weisz testvérek.

Fényképészeti műterem.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a Joanovits-féle **fényképészeti műtermet** átvettük, azt a modern igényeknek megfelelően átalakítottuk

Ugy szintén az arckép-festészeti és nagyítási szakot berendeztük

Külső felvételek szintén eszközöltnak. Kérjük a nagyérdemű közönség szives pártfogását

teljes tisztelettel

Kallós Oszkár fényképész
Bogár Arnold festő.

2—13

Kiadó lakatos műhely.

Saját házamban lévő felszerelt lakatosműhelyemet azzal bérbe adom.

Petrozsény, 1902 május 23.

Özv. Huber Gyuláné.